

Kinder Torah

Parashas Vayechi

The Best Prize

Avi, did you see the sign in the hallway of the school?"

"No, Chaim."

"There is a contest to see who can memorize the most Mishnayos. The top prize is a set of books."

"Wow, that's a great prize. I must begin memorizing. I want to win."

On the way home from school, Avi meets another friend.

"What do you have there, Yitzy?"

"This schoolbag is a prize that I won for coming on time to school for one month straight."

"Wow, that's great Yitzy."

Avi arrives at home.

"Imma, I'm home!"

"Shalom Avi! How are you? How was school?"

"Great, Imma."

"Everyone come to the table to eat lunch. The first one to wash gets a cookie."

Avi thinks to himself, "Everything has a prize. A set of books, a schoolbag, a cookie."

"Imma, can I ask you something?"

"Of course, Avi dear."

"Why does everything have a prize? The school runs contests to help us learn or come on time. They give out prizes. When we come home to eat, you give out prizes. Does everything have to have a prize?"

"Avi, dear, you are so perceptive. Prizes are a good thing if used properly. They can be a big encouragement to do better. They can help us form good habits. However, they are not the whole story. We are really striving for something beyond that."

"That is what I thought, Imma. I knew it in my heart."

"This week's parasha, Avi, tells about a request that Yaakov Avinu, our father Yaakov, made of his son Yosef, the ruler of Mitzraim. Yaakov asked Yosef to do *chesed v'emes* (kindness and truth) for him and not bury him in Mitzraim (Bereshis 47:29). Rashi comments that the *chesed* that one does with the deceased is true kindness because one receives nothing in return."

"Imma, isn't there a Mishna in Pirkei Avos about this subject?"

"Excellent Avi! It is in the very first perek. Antigonos Ish Socho used to say, 'Don't be like servants who serve the Master on the condition of receiving a reward. Rather, be like servants who serve the Master unconditionally.' The highest level of doing a mitzvah is without a reward. So you see, Avi, prizes are only a step along the way. They are to encourage us to do better. However, the real goal is to do the mitzvah without any prizes."

"Great, Imma! Give me a mitzvah to do. And don't give me a prize!"

"Avi, you are tops. You are the best prize that a mother could ever have."

Kinderlach . . .

Everyone loves prizes. A candy for helping Imma set the table. A cookie for washing the dishes. A bag of nuts for a perek of Mishnayos. The prizes are only a step up. What is the real reward for doing a mitzvah? "The reward for a mitzvah is another mitzvah" (Pirkei Avos 4:2). Let us all strive for the higher level. Take the best prize.

Constructive Criticism

Shalom, Shiri! Welcome home! How was your day at school?"

"No so good, Imma. I was really hurt by Chani. She is so bad! I don't want to be her friend anymore."

"Oy vey. What did she do that was so bad, Shiri?"

"She got angry with me."

"I see. I sympathize with you Shiri. That must have been very unpleasant. However, let us take a minute to think about this. Perhaps you did something that annoyed her. You may not have realized it. Or perhaps Chani was tired, or hungry, or frustrated, or in a rush. All of these things can make a person get angry easily. We have a mitzvah to judge our fellow Jews favorably."

"I understand, Imma. Even if a person has a good excuse for getting angry, it is still very unpleasant. It's just bad."

"True, Shiri dear. You may not realize it, but you have touched on a very important point. When you first told me about Chani, you said that she was bad. This second time, you said that her anger was bad."

"What is the difference?"

"There is a very big difference. In this

week's parasha, Yaakov Avinu blessed his twelve sons before he departed from this world. Part of the blessing involved criticism. When speaking to Shimon and Levi he said, 'Cursed is their anger' (Bereshis 49:7). Rashi makes a very interesting observation. Even when Yaakov Avinu was criticizing Shimon and Levi, he only cursed their anger, and not the sons themselves."

"I see."

"When you criticize a fault, you are not downgrading the person. You are saying that the fault is bad – a true statement. However, if you say that the person is bad, you can cause a lot of damage. Most people are not bad; they just have faults that need to be corrected. When you call a person bad, you are making a statement that is probably not true. Worse, you are putting down the whole person. If he hears this often enough, he may actually begin to think that he is a bad person. Then he can get into real trouble. When a person thinks that he is bad, there is nothing stopping him from committing the worse *aveyros* (sins)."

"I certainly would not want to be responsible for that."

"Of course not. First, be very careful before correcting anyone. Make sure that they are prepared to listen to what you have to say. If you must be critical, say it in a way that criticizes the fault, and not the person."

"Imma, you are an example of what you teach."

"In what way, Shiri?"

"Just now, you pointed out my fault, without criticizing me directly."

"Shiri, you are a wonderful daughter, who is always willing to listen and learn."

"And you are a wonderful Imma. Thank you for everything!"

Kinderlach . . .

We must be very careful about criticizing. In a situation where it is appropriate, we must proceed carefully. Only criticize the fault and not the person. He will see the fault as something external, which needs to be corrected. You can also help him by encouraging him, and showing him that this fault is not so difficult to overcome. More importantly, you should be ready to accept constructive criticism from people who love you. They want to help you improve yourselves. Listen to them. Thank them for pointing out the problem. Take their advice and take steps to correct it. May we all help each other to grow in Torah, mitzvos, and middos tovos.

נהדרת לבנר

פרשת ויהי

הפרס הטוב ביותר

"אבי, ראית את השלט בפרוזדור?"
"לא, חיים."

"יש תחרות בשינון משניות. הפרס הראשון הוא סט של ספרים."
"וואו, זה פרס נהדר. אני חייב להתחיל לשגן. אני רוצה לזכות."

בדרך הביתה פוגש אבי בחבר נוסף.

"איציק, מה זה הילקוט הזה?"

"זה פרס שקבלתי על שהגעתי ללימודים בזמן במשך חודש שלם."
"וואו, איזה יופי איציק."

אבי מגיע הביתה.

"שלום אמא!"

"שלום אבי! מה שלומך? איך היה היום בבית הספר?"

"מצוין, אמא."

"כולם לבוא לשולחן לאכול ארוחת צהרים. מי שמגיע ראשון מקבל עוגיה."

אבי חושב לעצמו "על כל דבר יש פרס, סט ספרים, ילקוט, עוגיה."

"אמא, אני יכול לשאול אותך משהו?"
"בודאי, אבי."

"ביה"ס עושה מבצעים כדי לעזור לנו ללמוד או להגיע בזמן. הם מחלקים פרסים. כשאנחנו באים הביתה לאכול, את נותנת פרסים. האם לכל דבר צריך להיות פרס?"

"אבי, נגעת בנקודה מאד נכונה. פרסים הם דבר טוב אם משתמשים בהם בצורה הנכונה. הם יכולים להוות תמריץ מצוין כדי להשתפר, הם יכולים לעזור לנו לרכוש הרגלים טובים. אולם, אנחנו בעצם שואפים למשהו מעבר לזה."

"זה מה שחשבתי, אמא."
"בפרשת השבוע מסופר על בקשה שבקש יעקב אבינו מבנו יוסף שהיה המשנה למלך מצרים. יעקב בקש מיוסף לעשות עמו חסד ולא לקבור אותו במצרים (בראשית מ"ז, כ"ט)."

רש"י מסביר שהחסד שעושים עם המתים הינו חסד של אמת משום שלא מצפים מהם לשום דבר בתמורה.
"אמא, נדמה לי שיש משנה בפרקי אבות המדברת בדיוק על נושא זה."

"מצוין, אבי. היא נמצאת בפרק הראשון. אנטיגנוס איש סוכו היה אומר 'אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס, אלא הו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס'. המדרגה הגבוהה ביותר ל קיום מצווה היא כשלא מקבלים עליה שכר. אז אתה רואה, אבי, פרסים הינם רק שלב ביניים בדרך. הם ניתנים כדי לעודד אותנו להשתפר. אולם המטרה האמיתית היא לעשות את המצווה ללא פרס."

"נהדר, אמא תני לי איזו מצווה לעשות ואל תתני לי פרס!"
"אבי, אתה פשוט נפלא. אתה הפרס הטוב ביותר שאמא יכולה לקבל."

ילדים יקרים...

כולם אוהבים פרסים. סוכריה על שעזרתו לאמא לערוך שולחן. עוגיה על שטיפת כלים. שקית אגוזים על פרק משניות. הפרסים הם רק שלב בדרך. מהו הפרס האמיתי על קיום מצווה? "שכר מצווה מצווה" (פרקי אבות ד', ב'). עלינו לשאוף למדרגה הגבוהה ביותר. זה הפרס הטוב ביותר.

ביקורת בונה

"שלום, שירי! ברוכה הבאה. איך היו הלימודים?"
"לא כל כך טוב, אמא. חני פגעה בי מאוד. היא כל כך רעה! אני לא רוצה להיות חברה שלה עוד."
"אוי ואבוי. מה היא עשתה שהיה כל כך נורא, שירי?"
"היא כעסה עלי."

"אני מבינה אותך שירי. לא נעים כשמישהו כועס עלינו. אך הבה נחשוב על כך רגע. אולי את עשית משהו שהרגיז אותה, ואפילו לא שמת לב שאת עושה זאת? או אולי חני היתה עייפה, או רעבה, או מתוסכלת, או בלחץ? כל הדברים האלה יכולים לגרום לאדם להתרגז בקלות. יש לנו מצווה לדון כל אדם לכף זכות."
"נכון, אמא. אפילו אם לאדם יש סיבה טובה לכעוס, הרי עדיין זה דבר לא נעים. זה דבר רע."

"אולי לא שמת לב לכך, שירי, אבל נגעת כאן בנקודה חשובה. כשסיפרת לי על חני בהתחלה, אמרת שהיא רעה. ובפעם השנייה, אמרת שהכעס שלה הוא רע. "מה ההבדל?"

"יש הבדל גדול. בפרשת השבוע הזה, מברך יעקב אבינו את שנים עשר בניו לפני פטירתו. כמה מהברכות כוללות ביקורת ותוכחה. בדברו לשמעון ולוי הוא אומר: "ארוך אפם [=כעסם]" (בראשית מ"ט, ז'). רש"י עושה כאן הבחנה מעניינת. גם כאשר יעקב אבינו מוכיח את שמעון ואת לוי, הוא מקלל את כעסם ולא את הבנים עצמם."
"אה - כעת אני מבינה."

"כאשר מדברים בגנות חסרון שיש לאדם, הרי לא מורידים מערכו של האדם עצמו. רק אומרים שהחסרון הזה מהווה דבר רע - וזה נכון. אך אם אומרים שהאדם הוא רע, הרי יכול להגרם נזק רב. רוב האנשים אינם רעים - יש להם רק מגרעות שיש לתקן. לומר שאדם הוא רע, הוא אם כן הצהרה שככל הנראה איננה נכונה. ועוד יותר גרוע - יש באמירה מעין זו השפלה לאדם. אם הוא ישמע דברים כאלה שוב ושוב, הוא יתחיל לחשוב שהוא באמת אדם רע, ואז הוא יכול להסתגר עוד יותר. כי כאשר אדם חושב שהוא רע, אין דבר שיעצור אותו מלעבור על העבירות החמורות ביותר."
"מאוד לא הייתי רוצה לגרום לדבר כזה."

"ודאי שלא. ולכן, צריך להיזהר מאוד לפני שמוכיחים אדם אחר. את צריכה להיות בטוחה שהם מוכנים לשמוע אותך, ואם את אכן באה למתוח ביקורת על מעשיהם, לומר זאת בצורה שהתוכחה תחול על המעשה עצמו, ולא על האדם."
"אמא, את בעצמך משמשת דוגמא למה שאת באה ללמד אותי."

"כיצד, שירי?"
"ממש עכשיו הצבעת על חסרון שיש בי, בלי להוכיח אותי ישירות."

"שירי, את בת נהדרת, שתמיד מוכנה לשמוע וללמוד."
"ואת אמא נהדרת. תודה לך על הכל!"

ילדים יקרים...

עלינו להיזהר מאוד כשאנחנו באים להוכיח. גם במצב שבו יש מקום להוכיח, עלינו לעשות זאת בהירות רבה: לדבר רק על המעשה ולא על האדם. כך האדם יראה שהמעשה הפגום הוא רק דבר חיצוני שצריך ואפשר לתקן. אפשר גם לעזור לו במילות עידוד, ולהראות לו שהמגרעת שלו היא דבר שלא כל כך קשה להתגבר עליו. והחשוב ביותר - כל אחד מאיתנו חייב להיות מוכן לקבל ביקורת בונה מאנשים אוהבים אותו. הרי האנשים הקרובים אלינו רוצים לעזור לנו לעבוד על עצמנו. הבה נאזין להם, ונודה להם על שהעירו את תשומת לבנו לבעיה. נשמע לעצתם ונעבוד על תיקון מעשינו. יהי רצון שכולנו נסייע זה לזה לגדול בתורה, במצוות ובמידות טובות.